

## คำนำรัฐศาสตร์ทั่วไป พ.ศ. 2551

รัฐศาสตร์ (Politics) มีขอบข่ายกว้างขวางทั้งในแง่ เวลา สถานที่ ประเด็น ปัญหา และอื่น ๆ หากยึด เป็นพยานุชนะหลักก็สามารถแตกแขนงออกไปมากมายมหาศาล เช่นโยงเกี่ยวกับความเป็น 1) **Public** (สาธารณะ) 2) **Power** (พละนาภาพ, อำนาจ) 3) **Policy** (นโยบาย) 4) **Plurality** (ความหลากหลาย) 5) **Persons** (ตัวบุคคล) 6) **Personality** (บุคลิกภาพ) 7) **Persuasion** (การโน้มน้าว) 8) **Participation** (การมีส่วนร่วม) 9) **Peace** (ศานติสุข, สันติภาวะ)

กระแสเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ไม่หยุดนิ่ง การปรับปรุงหนังสือเล่มนี้ มีข้อจำกัด แต่ก็พยายามทำให้ทันสมัยยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังคงรักษาไว้เป็นพื้นฐานหลัก คือผลงาน classics ของบรรดานักปราชญ์ดั่ง แต่ปฐมกาลของศาสตร์แขนงนี้ หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนยินดีรับฟังและจะแก้ไขในโอกาสต่อไป

จิรโชค (บรรพต) วีระสย

สุรพล ราชภัณฑารักษ์

สุรพันธ์ ทับสุวรรณ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

([www.ru.ac.th](http://www.ru.ac.th))

เมษายน 2551

# ข้อแนะนำ

## ในหน้ามีปลา ในตำราดี และอาจารย์ดีมีความรู้

### 1. คำนำ

การอุดมศึกษาในประเทศไทยและในนานาประเทศได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นมากในช่วงเวลา  
ภายหลัง พ.ศ. 2500 ทั้งในเชิงจำนวน ในเชิงหลักสูตร และในเชิงจำนวนผู้รู้ ใฝ่เรียน

1 ปีก่อนมีการสถาปนามหาวิทยาลัยรามคำแหงในประเทศไทยจัดตั้ง **The Open University** ซึ่งใช้ระบบสอนทางไกล (**distance learning**) เพียงอย่างเดียว คือ  
แตกต่างจาก “มหาวิทยาลัยตลาดวิชา” ในประเด็นที่สำคัญ คือ มหาวิทยาลัยเปิดไม่มี  
วิทยาเขต (**campus**) ของตนเองมีเพียงสำนักงานอำนวยการหรือสำนักงานบริหาร  
มหาวิทยาลัยเปิดในอังกฤษไม่มีการบรรยายในชั้นเรียน นักศึกษาอ่านตำราอยู่ที่บ้านตนเอง  
และอาจรับฟังรายการทางวิทยุหรือโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

การมีมหาวิทยาลัยตลาดวิชา เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง หมายถึง การให้โอกาส  
อย่างสมบูรณ์ เพราะมีทางเลือก (**alternatives**) หรืออย่างที่คุณเขียน (จิรัช วิระชัย) ใช้ศัพท์ว่ามี  
“วิสัยทาง” จะเรียนแบบทางไกลอย่างเดียวก็ได้ หรือประสงค์จะมาเข้าชั้นก็ได้

### 2. ข้อแนะนำ

ในการเรียนจำต้องฝึกฝนเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มาก เริ่มจากการอ่านเพื่อ  
ความจำ และเพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความคิดเพื่อการวินิจฉัยปัญหาประกอบไปด้วย

2.1 ความกระหายใคร่รู้ การจะเริ่มเดินทางไปตามถนนแห่งความรู้นั้น  
จำเป็นต้องปลูกความกระหายใคร่รู้ที่แผ่เร้นอยู่ในตนเองให้กระตือรือร้นขึ้นมาเป็นเบื้องแรก  
ก่อน หลักอิทธิบาทสี่แห่งความสำเร็จประกอบด้วย จันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา หลักแรก  
คือ จันทะ ความพอใจ หรือ “รักเรียน” ในภาพยนตร์เรื่องจริงเกี่ยวกับนักเศรษฐศาสตร์ผู้  
ได้รับรางวัล Nobel Prize ชื่อ John Nash กล่าวต้อนรับนิสิตนักศึกษาใหม่แห่ง Princeton  
University แห่งมลรัฐ New Jersey ใน สหรัฐอเมริกาว่า ขอต้อนรับผู้ที่มี “จิตใจกระตือรือร้น”  
(**eager mind**) คุญแจดอกที่สอง ได้แก่ “วิริยะ” คือ การทุ่มเทความพยายามเข้าไปในการเรียน  
ในหนังสือ สังคมวิทยาทั่วไป (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520) ผู้เขียนใช้ศัพท์ว่า  
เป็น “จิตมูมานะ” หรือ “จิตวิริยะแรงกล้า”

2.2 การรู้จำ รู้จุด ในการเรียนควรเน้นหลักสี่ประการ ได้แก่ ส.จ.ป.ล. และข้อสำคัญก็คือ ลิขิต ในยุคก่อนมีการจารจารึกในใบลานและอื่น ๆ ที่ช่วยให้การส่งทอดต่อพระพุทธวจนะสืบต่อมาได้นับเป็นพัน ๆ ปีโดยไม่ขาดสาย

|    |    |    |    |
|----|----|----|----|
| ส. | จ. | ป. | ล. |
|----|----|----|----|

การวิจัยทางจิตวิทยาพบว่าความจำของคนเสื่อมถอยลงมากอย่างทันทีทันใดภายหลัง 24 ชั่วโมงได้ผ่านไปแล้ว การท่องจำใหม่จะเสียเวลามาก จึงควรทบทวนแต่เนิ่น ๆ นักศึกษาที่ฟังหรืออ่านบทเรียนในตอนเช้าหรือกลางวันควรทบทวนทันทีภายในวันเดียวกัน และควรจด หรือ “ลิขิต” ไว้ด้วย

หนึ่ง วิธีที่ทำให้การ “รู้จำ” มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปอีก คือ การพยายามเข้าใจในเนื้อหาที่กำลังอ่านอยู่ และมีจิตใจจดจ่อไตร่ตรองอยู่เสมอ (ตรงกับกุญแจดอกที่สามและที่สี่ในพระธรรมที่ว่าด้วยอิทธิบาทสี่ที่ว่า “จิตตะ” และ “วิมังสา”)

การที่จะ “เข้าใจ” คือ การเข้าถึงแก่นถึงสาระ (essence) ของวิชาการ พึงตั้งจุดในการแสวงหาความรู้ด้วยคำถามตามวิธีการของรูดยาร์ด คิปลิง (Rudyard Kipling) ซึ่งเป็นนักเขียนชาวอังกฤษที่ชอบเขียนเรื่องทางตะวันตก คิปลิงได้วางหลักไว้หกประการ คือ การตั้ง 6 คำถามเพื่อการเข้าถึงวิชาความรู้ ได้แก่

“ข้าพเจ้ามีใครรับใช้ที่ชื่อสัตย์อยู่หกกคน  
(เขาสอนข้าพเจ้าให้ได้รับความรู้ทุกอย่าง)  
เขาชื่ออะไร, ทำไม, เมื่อใด, ทำอย่างไร,  
ที่ไหน, และใคร”

รูดยาร์ด คิปลิง

2.3 การรู้เจรจา พฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ บางเรื่องเป็นการกระทำไปตามความเคยชิน ดังนั้น คำกล่าวที่ว่า “กรรมส่อเจตนา” นั้นใช้ไม่ได้เสมอไป การกระทำบางอย่างทำไปด้วยความไม่รู้ตัว (unconscious ไร้สำนึก, subconscious ใต้สำนึก) พฤติกรรมหลายอย่างคำนึงถึงผลลัพธ์ หรือการคาดการณ์ในอนาคตอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น

- 1) เมื่อต้องอ่านเพื่อไปอธิบายให้คนอื่นฟังอีกต่อหนึ่งย่อมต้องพยายามจำและเข้าใจให้ได้

มากกว่าธรรมดา 2) การแก้ปัญหาระหว่างเพื่อนเป็นการทดลองประสิทธิภาพในการอ่านและการใช้ความคิดอย่างมาก

2.4 อัตตาหิตัตโน นาโถ หลักแห่งการ “พึ่งพาอาศัยตนเอง” หรือ “พึ่งพิงอิงอาศัยอัตตา” ก่อนที่จะนึกถึงหรือขอให้คนอื่นช่วยเป็นหลักที่ใช้ได้ผลมาแล้วหลายยุคหลายสมัย

พระพุทธองค์สั่งสอนเรื่อง “อตุตทาหิตัตโนนาโถ” บัณฑิตรามคำแหงได้ใช้หลักนี้เป็นส่วนใหญ่ คือ ในบรรดาผู้ที่เรียนจบไปแล้วระหว่าง 2514 จนถึง ปีพ.ศ.2547 จำนวนประมาณ 520,000 คน และดูจะประสบผลดีในการทำงานจนเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า บัณฑิตรามคำแหงรู้จักแก้ปัญหาในการทำงาน ความสำเร็จขึ้นอยู่กับตนเองเป็นส่วนใหญ่

ความสำเร็จมิได้ขึ้นอยู่กับวิธีการอย่างเดียว ผู้เดินทาง ผู้สนใจ ผู้อ่าน หรือผู้ขวนขวาย แสวงหาความรู้เป็นตัวจักรสำคัญ ดังความของ น.ม.ส. ในจดหมายจางวางหรั (ศิลปาบรรณาคาร, 2514 , หน้า 15) ที่ว่า

“การที่จะเรียนวิชาได้ด้วยวิธีใดนั้นไม่สำคัญ ข้อสำคัญอยู่กับตัวผู้เรียนต่างหาก เปรียบเหมือนแตงกวาจะดองด้วยน้ำส้มฝรังก็ได้ ดองด้วยน้ำกระเทียมก็ได้ เมื่อดองแล้วก็อร่อยทั้งสองอย่าง ข้อสำคัญคือ แตงกวาที่จะเอาลงดองจะต้องเป็นแตงกวาที่ยังไม่เน่าเสีย แล้วจะดองด้วยน้ำกระเทียมหรือน้ำส้มขวดละตำลึงมันก็ไม่เป็นไรทั้งนั้น บุคคลที่สามารถร่ำเรียนวิชา ก็เหมือนแตงกวาดอง ถ้าไม่เสียใจมันเน่าเสียแล้ว ถึงจะร่ำเรียนด้วยวิธีใด มันก็คงไม่เป็นเรื่องทั้งสิ้น”

น.ม.ส.

### 3. คำแนะนำจากหอสมุดที่ใหญ่ที่สุด

การเข้าถึงวิชาการ (access to knowledge) นั้นขึ้นอยู่กับ 1) สมรรถนะตนเอง ซึ่งมักเกิดขึ้นจากพันธุกรรม และ 2) สภาพแวดล้อม (ภาษาธรรมชาติเรียกว่า โปรโต โชมะ)

หนังสือ คือ แหล่งบันทึกมรดกทางปัญญาของบรรพชนผู้ล่วงลับไปแล้ว (ไปไม่กลับ กลับไม่คืน ฟันไม่มี หินไม่พัน)

ในบรรดาสถาบันอุดมศึกษา หรือเทียบเท่าซึ่งมีประมาณ 30,000 แห่งใน 220 ประเทศทั่วโลกนั้น มหาวิทยาลัยชั้นนำทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา มีจำนวนมากขึ้น และสิ่งพิเศษทางวิชาการมาก

ห้องสมุดหรือแหล่งวิชาการใหญ่ที่สุดในโลก ได้แก่ หอสมุดแห่งสภาองเกรสในกรุงวอชิงตัน ดีซี (มีหนังสือเอกสาร วารสาร microfilms, digital collections ต่าง ๆ (เช่น DVD,

digital data, digital maps and photos, digital sounds & movies, etc) มีมากกว่า 128 ล้านรายการ คือ เท่า ๆ กับ 2 เท่าของประชาชนไทย และระยะทางของชั้นวางยาวกว่า 530 ไมล์ (600 กว่ากิโลเมตร คือ กรุงเทพมหานครถึงลำปาง)

สำหรับของ UC—University of California เฉพาะที่ Berkeley มีรายการในห้องสมุดที่มี ถึง 13 แห่งนั้นจำนวนมากกว่า 14 ล้านรายการซึ่งเป็นหนังสือ (อย่างเดียว) 9 ล้านเล่ม (เกือบ 1 ใน 3 ของ LOC—Library of Congress)

(อ้างอิงการค้น internet โดย ผศ.เชิฐ ชวินธ์ ศรีสุวรรณ จาก [www.loc.gov/about/](http://www.loc.gov/about/) ค้นเมื่อ 9/6/2547)

สถิติ คือ UCB—University of California at Berkeley มีหนังสือ (books) 9 ล้านเล่ม คิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของ Library of Congress (ซึ่งมีหนังสือ 29 ล้านเล่ม) ถ้ารวมเอกสารวารสาร microfilms และข้อมูล digital, LOC มี **128 ล้านรายการ** คือ เกือบเท่ากับจำนวนประชากรญี่ปุ่น ([www.lib.berkeley.edu/AboutLibrary/description.html](http://www.lib.berkeley.edu/AboutLibrary/description.html).)

ณ หอสมุดแห่งรัฐสภา (LOC) มีข้อความซึ่งเข้าใจว่าเป็นของ **ปราชญ์อังกฤษ** ชื่อ **ฟรานซิส เบคอน** (Francis Bacon, 1561-1626) ตีได้เมื่อประมาณ 4 ศตวรรษล่วงมาแล้ว สมัยที่ผู้เขียนไปเห็นมาหลายสิบปีมาแล้วว่า :

**“Reading maketh a full man.**

**Conference maketh a ready man.**

**Writing maketh an exact man.”**

“การอ่านทำให้รู้รอบ

การเสวนาทำให้รู้พร้อม

การเขียนทำให้รู้แน่”

ความหมายอย่างกว้าง ๆ ของข้อความข้างต้น คือ การเรียนรู้เข้าถึงปัญญาของมนุษย์นั้นได้มากที่สุดจากการอ่าน การอ่านเป็นการถอดความจากอักขระที่ผู้อื่นได้ลิขิตจากประสบการณ์ หรือได้บรรจรงจนาจากจินตนาการ และความรู้ที่สะสมหรือสร้างสรรค์มาในอดีต การอ่านจัดได้ว่าเป็นวิธีลัดและวิธีหรือมรรคาที่จะเข้าถึงความเป็นผู้มีวิชาวรอบตัวได้ ส่วนการเสวนาซึ่งการสนทนาและอภิปรายเป็นการทดสอบความรู้และทดลองเขาวนปัญญา

ซึ่งเมื่อปฏิบัติอยู่เสมอ ๆ ย่อมทำให้สามารถเผชิญและแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดฝันและไม่คาดฝันได้ดีพอสมควร

สำหรับการเขียน นับเป็นกระบวนการที่ใช้เวลาและแรงงานมากกว่าการอ่านและการเสวนา การจรดปากกาลงไปลงบนแผ่นกระดาษ หรือการลงมือใช้เครื่องพิมพ์จำเป็นต้องใช้ความคิดและใช้ความระมัดระวัง การใช้สมองคิดแล้วแปลงออกมาเป็นตัวอักษรแตกต่างจากความคิดที่สถิตอยู่ภายในห้องหับของสมอง (คือ การอ่าน) และผิดแผกจากความคิดที่แปลงเป็นเสียงซึ่งดังออกมาเป็นถ้อยโวหาร (คือการเสวนา) ข้อแตกต่างที่เห็นเด่นชัดก็คือ การเขียนนั้นมีพยานเป็นตัวอักษรที่จะบอกผู้อื่นว่าผู้เขียนรู้แน่ชัดเพียงใด

#### 4. ความส่งท้าย

ในปรัชญาแห่งพระพุทธศาสนา การเริ่มต้นคือการเดินทางไปสู่จุดสุดท้าย ฉะนั้น ฉะนั้น การเริ่มเรียนก็คือ การเตรียมตัว และการใช้ความพยายาม ความมุ่งมั่น เพื่อให้เกิดผลอันจะรับการประเมินตามหลักสูตร อย่างไรก็ตาม พึงเรียนทั้งเพื่อได้ความรู้และเพื่อให้สอบไล่ได้ นอกจากนี้ พึงพยายามมุ่งให้เกิดความแตกฉานแห่งสติปัญญา อันจะเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและต่อส่วนรวม คือ ชุมชน ชาติ และโลก

#### พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ 5 ธันวาคม 2553

“ขอขอบพระทัยและขอขอบใจท่านทั้งหลายเป็นอย่างยิ่งที่มีไมตรีจิตพรั่งพร้อมกันมาให้พรวันเกิด ด้วยถ้อยคำที่เลือกสรรมาจากใจจริง บ้านเมืองของเราเป็นปึกแผ่นร่มเย็นปกติสุขมาช้านาน เพราะเรามีความยึดมั่นในชาติ และต่างร่วมมือร่วมใจกันทำหน้าที่โดยนึกถึงประโยชน์ ส่วนรวมของชาติเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุด ท่านทั้งหลายในสมาคมนี้ ตลอดจนคนไทยทุกหมู่เหล่า จึงควรทำความเข้าใจในหน้าที่ของตนไว้ให้กระจ่างและนำไปปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ด้วยความไม่ประมาทและความมีสติรู้ตัวอยู่เสมอ เพราะการกระทำโดยประมาท ขาดความรอบคอบ เป็นเหตุให้เกิดความผิดพลาด เสียหายในหน้าที่และการกระทำโดยขาดสติยังคิด ขาดเหตุผล เป็นเหตุให้เกิดหลงลืมความกลัว ทำให้กระทำการสิ่งที่มีโทษหน้าที่โดยชอบได้ ซึ่งเป็นอันตรายมาก อาจจะนำความเสื่อมสลายมาสู่ตนเองตลอดทั้งประเทศชาติได้ จึงขอให้ทุกคน ได้สำวรณระวังให้มากและระคับประคองกาย ใจ ให้เที่ยงตรง หนักแน่น ในอันที่จะปฏิบัติภารกิจตามเหตุผลของตนให้ถูกต้องตามหน้าที่ เพื่อความมั่นคงและเพื่อประโยชน์สุขอันยั่งยืนของชาติไทยเรา

ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัย สิ่งศักดิ์สิทธิ์จคุ้มครองรักษาท่านให้ปราศจากทุกข์ ปราศจากภัย และอำนวยสุขสวัสดิ์พัฒนามงคลให้สำเร็จผลขึ้นแก่ท่านทั่วหน้ากัน”

# เกี่ยวกับผู้เขียนรัฐศาสตร์ทั่วไป

จิรัช (บรรพต) วีระสย

## 1. การศึกษา

1) ปริญญาตรี **B.A.** (Honors thesis in Sociology, **University of California, Berkeley**) 2) วิทยาศาสตรบัณฑิต **M.A.** in Political Science, Berkeley 3) วิทยาศาสตรดุษฎี **Ph.D.**, Berkeley ได้รับการเชิดชูเกียรติโดยเชิญเข้าเป็นสมาชิกของ **PI SIGMA ALPHA**, National Political Science Honor Society, U.S.A., 1962.

## 2. ประสบการณ์

นักเรียนทุนรัฐบาลไทย หลังจากจบจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สอบได้ที่ 1 ทั่วประเทศ สาขาอักษรศาสตร์ แล้วไปศึกษาต่อ ณ สหรัฐอเมริกา และเป็นหัวหน้านักเรียนทุนรัฐบาลและผู้ที่อยู่ในความดูแลของ ก.พ. ณ UC Berkeley., หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2512-2514, เลขานุการศูนย์วิจัยลานนาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2511-2514, กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2513-2514, คณบดีผู้ก่อตั้งคณะรัฐศาสตร์ (Founding Dean) มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2516-2520, หัวหน้าภาควิชาผู้จัดตั้ง (Founding Chairman) ภาควิชาสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2514-2520, รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530-2532 Vice-Rector, **Academic Deputy Director**, Regional Institute of Higher Education (RIHED), Singapore 1977-1980. รองผู้อำนวยการสถาบันภูมิภาคว่าด้วยการอุดมศึกษาและการพัฒนา ณ สิงคโปร์, **Director**, University Development Commission (UDC), Ministry of University Affairs (MUA) ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพัฒนามหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย, **Hon. Secretary-General**, World Fellowship of Buddhist Youth (WFBY). เลขานุการกิตติมศักดิ์องค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก, ประธานสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา, กรรมการบัญญัติศัพท์รัฐศาสตร์และสังคมวิทยา ราชบัณฑิตยสถาน, ประธานคณะกรรมการจัดทำหลักวิชาการสังคมวิทยาตามพุทธศาสตร์ โดยมี ดร.ระวี ภาวิไล เป็นประธานกรรมการจัดทำหลักวิชาการตามแนวพุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กรรมการสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์และรัฐศาสตร์ประยุกต์แห่งประเทศไทย, รักษาการในตำแหน่งคณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงหลายครั้ง, กรรมการสมาคมเพื่อนแคลิฟอร์เนีย, สมาคมการกีฬาและนันทนาการผู้สูงอายุ (ประเทศไทย) สกนอท., กรรมการสมาคมสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา, กรรมการสมาคมไทย-อเมริกันศึกษา, กรรมการสหพันธ์ครอบครัวเพื่อความสามัคคีและสันติภาพโลก (ประเทศไทย)

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาและสันติ, ร่วมประชุมทางวิชาการนานาชาติประเทศหลายครั้ง, ผู้เขียนบทความทางวิชาการ ตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการโครงการปรัชญาดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์

## สุรพล ราชภัณฑารักษ์

### 1. การศึกษา

ร.บ. (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

Docteur en Droit et Science Politiques (Toulouse)

### 2. ประสบการณ์

รองคณบดีและคณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กรรมการดำเนินการจัดทำวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2518

กรรมการพัฒนาบุคลากร มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2523

กรรมการบริหารวิทยาเขตฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และรองประธานคณะกรรมการวิชาการ

กรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์

กรรมการบัญญัติศัพท์รัฐศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน

อนุกรรมการศูนย์ยุโรปศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย และผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา คณะรัฐศาสตร์

ผู้เรียบเรียงหนังสือ เช่น การเมืองฝรั่งเศส, การเมืองตะวันออกกลาง, การเมืองยุโรปตะวันออก, พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

## สุรพันธ์ ทับสุวรรณ

### 1. การศึกษา

ศศ.บ. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ร.ม. (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### 2. ประสบการณ์

กรรมการส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประธานคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิจัยคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เลขาธิการสภาอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้เรียบเรียงหนังสือเช่น ทฤษฎีการเมืองตะวันออก, การเมืองตะวันออกกลาง, หลักรัฐธรรมนูญ และสถาบันการเมือง

ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายสวัสดิการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รองคณบดี คณะรัฐศาสตร์

รองผู้อำนวยการสำนักวิจัยฯ